

КОМЕРЦІЙНЕ ПРАВО
Кафедра публічного управління та адміністрування
Економічний факультет

<i>Семестр</i>	3
<i>Освітній ступінь</i>	Бакалавр
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	3
<i>Форма контролю</i>	Залік

Загальний опис дисципліни

Мета і завдання

Мета: оволодіти знаннями і придбати практичні навички правового регулювання комерційних відносин з тим, щоби у разі необхідності забезпечити для громадян України можливість реалізації своїх конституційних прав в цій галузі суспільного життя.

Завдання: опанування студентами необхідних теоретичних положень курсу, ознайомлення їх з матеріалами судової практики і змістом основних нормативних актів, які є джерелом правового регулювання комерційних відносин.

Компетентності

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

СК7. Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання.

Програмні результати навчання

ПР4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПР5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

ПР11. Володіти базовими навичками риторики.

ПР12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

ПР13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

Змістовий модуль 1. Основні засади підприємницької діяльності

Тема 1. Поняття, предмет, принципи комерційного права

Предмет і метод комерційного права, його основні категорії та інститути. Функції комерційного права.

Тема 2. Основні засади суспільного господарського порядку

Основні принципи господарювання. Обмеження впливу державних органів на здійснення підприємницької діяльності. Співвідношення понять комерційне, господарське, підприємницьке право.

Тема 3. Джерела комерційного законодавства

Поняття комерційного законодавства як джерела комерційного права. Поняття і види законодавчих актів. Конституція України як основа розвитку комерційного законодавства. Структура Господарського кодексу України. Закони та підзаконні нормативні акти. Нормативні акти органів управління та акти органів місцевого самоврядування. Значення рішень вищих судових органів в удосконаленні та застосуванні комерційного законодавства. Джерела опублікування нормативно-правових актів. Аналогія закону та аналогія права в регулюванні підприємницьких відносин. Міжнародні договори та угоди. Звичаї, їх значення та застосування в комерційній діяльності. Сучасний стан і напрями вдосконалення комерційного законодавства.

Тема 4. Суб'єкти комерційного права

Поняття, ознаки та види суб'єктів господарювання. Уповноважені державні органи спеціальної компетенції. Юридичні особи: поняття, ознаки та види. Поняття підприємця — фізичної особи. Підприємницька діяльність без створення юридичної особи. Правове положення підприємців. Права та обов'язки суб'єктів господарювання.

Тема 5. Підприємницька діяльність: поняття, зміст і види

Поняття підприємницької діяльності, її ознаки та принципи. Види підприємницької діяльності. Підприємницька діяльність, що потребує спеціального дозволу. Порядок видачі ліцензій на здійснення підприємницької діяльності. Обмеження у підприємницької діяльності. Підприємницька діяльність, що заборонена законом. Правова регламентація заборон для громадян щодо можливостей займатися підприємницькою діяльністю.

Тема 6. Організаційно-правові форми комерційної діяльності

Підприємства: поняття і види підприємств відповідно до законодавства України. Статут підприємства. Спеціальна право та дієздатність підприємства. Порядок створення і функціонування підприємств. Філіали та представництва підприємств. Дочірні підприємства, їх правовий статус. Поняття і характерні риси підприємства. Види підприємств. Особливості правового становища державних і казенних підприємств. Об'єднання підприємств, їх правовий статус. Поняття, види (добровільні та державні), організаційно-правові форми (асоціації, корпорації, консорціуми, концерни). Господарські товариства: поняття і види відповідно до законодавства України. Особливості правового становища акціонерних товариств (відкритого та закритого типу). Правове становище товариства з обмеженою відповідальністю. Правове становище товариства з додатковою відповідальністю. Правове становище повного товариства. Правове становище командитного товариства та його учасників (повних учасників і вкладників). Права та обов'язки засновників і учасників суб'єктів господарювання. Установчі документи. Поняття та види кооперативів як суб'єктів комерційного права, їх правове становище, характерні риси. Інші організаційно-правові форми підприємницької діяльності (банки, інвестиційні фонди, інвестиційні компанії, довірчі товариства, біржі тощо), їх правовий статус відповідно до законодавства України.

Змістовий модуль 2. Майнова основа господарювання

Тема 7. Правове регулювання відносин власності в комерційному обороті

Відносини власності у сфері економіки: загальні положення. Право власності в об'єктивному і суб'єктивному розумінні. Види власності. Форми власності. Підстави набуття та припинення права власності. Право державної та комунальної власності. Право повного господарського відання і права оперативного управління. Право власності юридичних осіб. Право спільної власності. Співвідношення права власності юридичних осіб і права спільної власності. Суб'єкти права колективної та спільної власності. Підстави виникнення. Поняття, зміст та об'єкти права власності господарського товариства, господарського об'єднання, колективного підприємства, кооперативу.

Тема 8. Майно та майнові права суб'єктів підприємництва

Майно як об'єкт підприємницької діяльності. Роботи і послуги як об'єкти підприємницької діяльності. Склад і види майна підприємця. Вклади учасників і засновників. Правове положення фондів суб'єктів підприємництва. Статутний фонд. Прибуток (дохід). Правовий режим майна підприємств. Особливості правового режиму майна господарських товариств. Особливості правового режиму майна державних підприємств. Основні фонди. Обігові кошти. Нематеріальні активи. Спеціальні фонди і резерви. Гарантії майнових прав суб'єктів підприємництва.

Тема 9. Цінні папери, порядок їх випуску та обігу

Поняття цінних паперів. Законодавство України про цінні папери. Основні види цінних паперів, їх характеристика. Бездокументарні цінні папери. Емісія цінних паперів. Реєстрація та обіг цінних паперів. Окремі види цінних паперів. Проблемні питання та перспективи розвитку інституту цінних паперів у законодавстві України.

Тема 10. Правове регулювання біржової діяльності

Поняття, юридичні ознаки та види бірж. Правове становище товарної біржі: порядок створення, функції, права та обов'язки. Біржові угоди: поняття, види, порядок укладення. Учасники біржової торгівлі. Правила біржової торгівлі: призначення, місце в системі нормативних актів, що регулюють біржову діяльність, зміст, порядок прийняття. Порядок проведення біржових торгів. Вирішення біржових спорів. Відповідальність за порушення правил біржової торгівлі. Ринок цінних паперів. Види операцій із цінними паперами. Правовий статус фондової біржі: поняття, організаційно-правова форма, порядок створення, реєстрації, правила фондової біржі, їх зміст, порядок прийняття. Контроль за діяльністю фондових бірж з боку Державної комісії з цінних паперів і фондового ринку. Особливості створення та припинення фондової біржі.

Тема 11. Правове регулювання інвестицій та інвестиційної діяльності Державне регулювання інвестиційної діяльності в умовах ринкової трансформації економіки. Правові проблеми здійснення інвестиційної діяльності. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності. Форми іноземних інвестицій. Форми та види інвестиційної діяльності. Суб'єкти, їх права та обов'язки. Інвестиційні фонди та інвестиційні компанії. Державно-правові гарантії захисту іноземних інвестицій. Охорона прав іноземних інвесторів і заохочення іноземних інвестицій.

Тема 12. Правове регулювання приватизації державного майна

Поняття приватизації державного майна. Цілі та принципи приватизації. Правове забезпечення приватизації державного майна. Державна програма приватизації: призначення, зміст, порядок і форма затвердження. Об'єкти приватизації, поділ їх на групи. Суб'єкти приватизації (державні органи приватизації, покупці, посередники), їх правове становище. Порядок і механізм приватизації, етапи його здійснення. Особливості приватизації в окремих сферах економіки. Способи приватизації та порядок їх застосування. Угоди приватизації: їх зміст, форма, порядок укладення, виконання, відповідальність за порушення договірних зобов'язань.

Тема 13. Право промислової власності

Поняття промислової власності. Законодавство України з питань промислової власності. Винаходи і корисні моделі, умови їх патентоспроможності та охорони. Правова охорона прав на промислові зразки, на знаки для товарів і послуг, на зазначення походження товарів. Отримання прав. Охоронні документи Ліцензійні договори та договори на передання права власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок, знаки для товарів і послуг. Охорона інших об'єктів промислової власності. Захист прав і законних інтересів суб'єктів промислової власності. Боротьба з недобросовісною конкуренцією як засіб захисту прав суб'єктів промислової власності.